

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ”

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ “CIPPA MODEL”

ครูอัมพา บุษศิริรักษ์ ครูต้นแบบ ปี 2542

วิชา ภาษาไทย

ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย

กองทุนรางวัลเกียรติยศแห่งวิชาชีพครู (กรค.)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
สำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครูต้นแบบได้ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน รวมทั้งพัฒนาครูเครือข่าย เพื่อเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้เพื่อนครูทั้งหลายสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เอกสาร “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” นี้ เป็นเอกสารที่ครูต้นแบบ ปี 2541 และปี 2542 ได้ส่งผลการปฏิบัติงานวิจัย และพัฒนาการเรียนการสอนของตน ที่กลั่นกรองจากประสบการณ์จริงในการจัดการเรียนการสอนออกมาเป็นแนวทาง และวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญและมีความภูมิใจที่ได้เสนอผลงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของครูต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างแก่ครูในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี และเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการศึกษาของชาติสืบไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
กว่าจะได้เป็นครูต้นแบบ	3
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5
การเรียนสอนแบบ : CIPPA MODEL	5
การจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้	12
การจัดการเรียนการสอนของครูต้นแบบ ตามหลักของ CIPPA MODEL	14
ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูต้นแบบ	15
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน	18
ตัวอย่าง แผนการสอนที่ 3	19
ตัวอย่าง ใบงาน 1	23
ตัวอย่าง ใบงาน 2	23
ภารกิจครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้	24
จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง	30
คณะผู้ดำเนินการ	34

กว่าจะเป็นครูต้นแบบ

ครูอัมพา บุญศิริรักษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาทรวิทยาคาร สังกัดกรมสามัญศึกษา กิ่งอำเภอสาทรวิทยาคาร จังหวัดพิจิตร ครูต้นแบบสาขาวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ปี 2542

ประวัติของการเป็นครูนั้น เริ่มการที่ได้ศึกษาต่อเพื่อเป็นครูในระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นต้น (ป.กศ.ต้น) เมื่อเรียนจบแล้วจึงออกมาสอบบรรจุรับราชการครูเลี้ยงตัวเองได้ เรียนต่อในระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษและสังคมศึกษา ในสถาบันเดิม และเรียนต่อในวิทยาลัยครูนครสวรรค์จนจบระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก สาขาวิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษ จนถึงปี 2535 จึงเรียนต่อระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก และสำเร็จการศึกษามหาบัณฑิตในปี 2537

ความสำเร็จในวิชาชีพครูและรางวัลที่เคยได้รับ

ตลอดระยะเวลาที่เป็นครู ครูได้พัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และได้ผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

- ❖ ปี 2539 จัดทำแผนการสอนรายวิชา ท 043 การแต่งคำประพันธ์
- ❖ ปี 2540 ได้ทำการศึกษา และรวบรวมวัฒนธรรมพื้นบ้านกิ่งอำเภอสาทรวิทยาคาร จังหวัดพิจิตร แล้วจัดทำเป็นรายงานการวิจัย “วัฒนธรรมพื้นบ้านกิ่งอำเภอสาทรวิทยาคาร จังหวัดพิจิตร”
- ❖ ปี 2541 จัดทำผลงานทางวิชาการ “เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา ท 305 วรรณกรรมท้องถิ่น” เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน และพัฒนาแผนการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ❖ ปี 2542 ได้จัดทำแผนการสอน และสื่อการสอนรายวิชา ท 401 ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ❖ ปี 2542 ได้มีส่วนร่วมในศึกษารวบรวมพืชสมุนไพร “ยากลางบ้าน” โครงการของสภาวัฒนธรรมกิ่งอำเภอสาทรวิทยาคาร จังหวัดพิจิตร

รางวัลที่ได้รับเกียรติและการยกย่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- ❖ ปี 2534 ครูผู้สอนสถานศึกษาดีเด่น ของคุรุสภาจังหวัดพิจิตร

- ❖ ปี 2535 เหรียญกาชาดสมนาคุณ ระดับ 3 จากสภาการศึกษาไทย
- ❖ ปี 2537 ครูแม่แบบวิชาภาษาไทย ของจังหวัดพิจิตร และเขตการศึกษา 7
- ❖ ปี 2537 ได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น จากอาจารย์ 2 ระดับ 6 เป็นอาจารย์ 3 ระดับ 6
- ❖ ปี 2538 การประกาศเกียรติคุณบัตรการดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 จากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- ❖ ปี 2539 รองชนะเลิศครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากคุรุสภาจังหวัดพิจิตร
- ❖ ปี พ.ศ. 2540 ได้รับยกย่องให้เป็น “หนึ่งเดียวของกิ่งอำเภอสากเหล็ก” ในวันครู
- ❖ ปี 2541 ครูผู้มีจรรยาบรรณชาติดีเด่น “เข็มคุรุสดุดี” จากคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ
- ❖ ปี 2542 ครูต้นแบบสาขาวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ครูภาษาไทยดีเด่น จากคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ และบุคคลตัวอย่างด้านการศึกษา จากหนังสือพิมพ์สื่อสารธุรกิจ
- ❖ ปี 2543 บุคคลตัวอย่างด้านความขยัน จากหนังสือพิมพ์ข่าวผู้นำ
- ❖ ปี 2543 “ครูต้นแบบ” ที่ขอยกย่อง จากคลินิกครู โดยครูคำหล้า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันจันทร์ที่ 28 สิงหาคม 2543

การจัดการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนการสอนแบบ : “CIPPA MODEL”

ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครูได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนที่เห็นผู้เรียนสำคัญที่สุด

การจัดให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญ คือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัด คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ กระตือรือร้น และผูกพันกับสิ่งที่เรียน ในลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 ให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการออกแบบกิจกรรมให้ศึกษาค้นคว้า ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ แผลความ ตีความ เชื่อมโยงความรู้ สร้างความคิดรวบยอด และสรุปเป็นข้อความรู้

1.2 ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งด้านข้อมูล ความรู้ ความคิด และประสบการณ์

1.3 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา

1.4 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ ควบคู่กับการมีผลงาน อันเกิดจากกระบวนการเรียนรู้

1.5 ให้ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

2. ปลุกฝังและสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็น **คนดี** คือ เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะเอื้อเพื่อ มีคุณธรรม มีเหตุผล และมีวินัย โดยเฉพาะเรื่องตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบจะเน้นเป็นพิเศษ สำหรับวิธีการที่ใช้ในการปลุกฝังการตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนนั้น ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นเนื้อหาที่จะศึกษา รูปแบบ และระยะเวลาในการดำเนินการ ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีพฤติกรรมกล้าแสดงออก กล้าสะท้อนความคิด และกล้าปฏิบัติ

กิจกรรมอย่างหนึ่งที่จัดให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่เสมอ คือ เพื่อนช่วยเพื่อน ในลักษณะ **เก่งช่วยอ่อน** ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้เรียนให้ความสนใจมาก **คนเก่ง** จะจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน

โดยเฉพาะด้านภาษา จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติ และประเมินผล ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ ได้พิจารณา และค้นพบความรู้ความสามารถของตนเอง

ผู้สอน จะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพด้วยการออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ **มีความสุข**

จุดเริ่มต้นของการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสุข ทั้งสขกายและสขใจ นั้น จะเริ่มจากการสร้างความศรัทธาทังต่อตัวผู้สอน และต่อวิชาที่เรียนให้เกิดในตัวผู้เรียน ให้ผู้เรียนมองเห็นถึงความจริงใจของผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยอมรับว่าผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพ ปฏิบัติต่อผู้เรียนในลักษณะกัลยาณมิตร และเข้าใจในความเป็นตัวเขา นอกจากนั้นให้ผู้เรียนมองเห็นและตระหนักถึงความจำเป็นในการเรียนภาษาไทยโดยใช้สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว สิ่งเหล่านี้จะช่วยหล่อหลอมให้ผู้เรียนรัก และมีความพร้อมที่จะเรียน มีความสุขในการเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

3. กระบวนการเรียนรู้

เนื่องจากมนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ และสามารถเรียนรู้ได้ จึงพยายามจัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งกว้างและรู้ลึก ด้วยการวางแผน คิดวิเคราะห์ ทดลองปฏิบัติ และแก้ปัญหาด้วยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ตัวอย่างเช่น การศึกษาจากสิ่งแวดล้อมและวิทยาการในท้องถิ่นของตน เกิดการเรียนรู้และเข้าใจ สามารถปฏิบัติ พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งที่เรียนรู้ให้มีคุณภาพสูงขึ้นสู่การอนุรักษ์ และเผยแพร่ เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติในสิ่งที่ต้องการ กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ย่อมเกิดขึ้นไปพร้อมๆ กันอย่างต่อเนื่อง คือ เรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้ต่อไป เรียนรู้ที่จะปฏิบัติและพัฒนาปรับปรุง เรียนรู้ที่จะฝึกฝนจนเกิดทักษะความชำนาญ และเรียนรู้ที่จะเป็นในสิ่งที่ตนสนใจและถนัด

4. การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ทั้งผู้เรียนผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สำหรับตัวผู้สอนได้จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อมที่ตัวผู้สอน ทั้งด้านเนื้อหาความรู้และวิธีการ สร้างบรรยากาศกัลยาณมิตร เตรียมแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอ เช่น สื่อการสอน รวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งใน และนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สำหรับการออกแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ได้ใช้เทคนิค การใช้คำถาม เพื่อกระตุ้น และส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ต่อไป

ตัวอย่าง การตั้งคำถามจะใช้วิธีการตั้งคำถามในการสอนแบบหมวก 6 ใบ ดังนี้

หมวกสีขาว เป็นการใช้คำถามเกี่ยวกับตัวเลข และข้อเท็จจริงต่างๆ เช่น
เรามีข้อมูลอะไรบ้าง

หมวกสีแดง เป็นการใช้คำถามเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก เช่น เมื่อ
นักเรียนฟังเรื่องนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร

หมวกสีดำ เป็นการใช้คำถามเกี่ยวกับเหตุผลด้านลบหรือปฏิเสธ เป็นการ
คิดอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้มองเห็นข้อบกพร่องหรือจุดอ่อน มองเห็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น ผล
งานที่นักเรียนปฏิบัติมีจุดอ่อนตรงไหน อย่างไร

หมวกสีเหลือง เป็นการใช้คำถาม เกี่ยวกับเหตุผลทางบวก ความมั่นใจ
เหตุผลในการยอมรับ ใช้คำถามลักษณะนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินการเรียนรู้ และผลการปฏิบัติ
งาน เช่น ผลงานที่นักเรียนปฏิบัติมีจุดดีอะไร

หมวกสีเขียว เป็นการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เป็นการ
เปลี่ยนแปลงความคิดเก่า มุมมองเก่า สู่ความคิดใหม่เชิงสร้างสรรค์ เช่น ถ้านักเรียนมีโอกาสปฏิบัติ
สิ่งนี้ใหม่ จะพัฒนาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงในสิ่งใดอย่างไร

หมวกสีฟ้า เป็นการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการควบคุม การจัดระเบียบ
กระบวนการ และขั้นตอนการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง สามารถติดตาม
ความผิดพลาดที่จะแก้ไขให้ถูกต้อง เช่น เมื่อทราบว่าสิ่งที่ปฏิบัติมีข้อบกพร่องแล้วขั้นตอนต่อไปคือ
อะไร อย่างไร

5. การประเมินผลการเรียนรู้

ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน จะประเมินผลทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย
ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดยจัดให้มีการประเมินใน 3 ขั้นตอนด้วยกัน

- ❖ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินจากผู้เรียนสนใจเอาใจใส่
กระตือรือร้น รับผิดชอบในการเข้าร่วม และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้
อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยประเมินจากการสังเกต ติดตามการปฏิบัติ
งาน และการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ❖ พัฒนาการเรียนรู้ ประเมินจากผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน
โดยประเมินตามสภาพจริง ทั้งจากการปฏิบัติ และผลงาน การประเมิน
ด้วยการทดสอบ เพื่อประเมินการเรียนรู้ว่าผู้เรียนมีพื้นฐานและ
พัฒนาการเรียนรู้ทั้งเชิงเนื้อหาและคุณลักษณะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียงใด
เช่น การใช้แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน และการใช้แบบทดสอบวัด
ผลสัมฤทธิ์ เป็นต้น

เทคนิควิธีสอน

เทคนิควิธีสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น การเลือกใช้เทคนิควิธีสอนจึงมีความสำคัญ และมีความจำเป็นที่ผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจ

เทคนิควิธีสอนที่เลือกใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
2. วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ
3. วิธีสอนแบบให้ค้นคว้าด้วยตนเอง
4. วิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อย
5. วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน
6. วิธีสอนแบบบทบาทสมมุติ
7. วิธีสอนแบบโครงการ
8. วิธีสอนแบบถามตอบ

การเติมเต็มตามศักยภาพ

เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เติมเต็มตามศักยภาพ ที่ครูได้ทดลองสอนแล้วประสบความสำเร็จ มีดังนี้

1. ออกแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม

โดยใช้การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group Process) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในทุก ๆ องค์ประกอบ ได้แลกเปลี่ยน และแบ่งปันประสบการณ์ ได้สะท้อนความคิด อภิปราย และได้สรุปความคิดรวบยอด ช่วยทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูงสุดและบรรลุผลงานสูงสุด

การออกแบบกลุ่มเพื่อมีส่วนร่วมสูงสุด

การออกแบบกลุ่ม นับว่ามีส่วนสำคัญที่ช่วยให้เรียนมีส่วนร่วมสูงสุดนั้นได้พิจารณา ออกแบบกลุ่มโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและกิจกรรมในแต่ละองค์ประกอบของการเรียนรู้ ทั้งนี้การออกแบบกลุ่มให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูงสุดที่ประสบความสำเร็จ และสนองความต้องการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีนั้น มีดังนี้

- ❖ **กลุ่มระดมพลังสมอง (Brainstorming)** เป็นการกำหนดกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละ 4 – 9 คน ต่อประเด็นปัญหาหนึ่งประเด็น ใช้เวลาประมาณ 5 – 10 นาที เพื่อเสนอแนะ และบันทึกข้อแก้ไขปัญหาให้มากที่สุด จะช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ และนำไปสู่การแก้ปัญหาที่หาคำตอบไม่ได้
- ❖ **กลุ่มเล็ก (Small Group)** ใช้ในการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนลุล่วงประมาณกลุ่มละ 5 – 6 คน ซึ่งผู้เรียนจะได้ทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดเห็นและอภิปรายจนได้ข้อสรุปเป็นองค์ความรู้

ในการออกแบบกลุ่มเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนได้จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกลุ่มซึ่งผู้เรียนมีความต้องการในการจัดกลุ่มตามความสนใจ และความสมัครใจที่จะทำงานกับเพื่อนที่รู้ใจ นอกจากนี้ผู้สอนยังมีส่วนร่วมในการออกแบบกลุ่มเพื่อให้บรรลุงานสูงสุด ด้วยการจัดผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถ และมีความรับผิดชอบสูงร่วมอยู่ในกลุ่มประมาณ 1 – 2 คน ซึ่งวิธีนี้ได้ได้รับความสนใจ และการตอบสนองเป็นอย่างดี ยังผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมและบรรลุงานสูงสุด

การออกแบบงานเพื่อบรรลุสูงสุด

ในการออกแบบงานต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการเรียน รู้ว่าต้องการกว้าง และลึกเพียงใด นอกจากนี้ เวลาที่มีส่วนสำคัญในการออกแบบงานรวมถึงการออกแบบกลุ่มด้วย จากประสบการณ์ได้ใช้หลักในการออกแบบงาน ดังนี้

- ❖ **การกำหนดกิจกรรม** ในการกำหนดกิจกรรมจะมีความชัดเจนว่าให้ผู้เรียนทำอะไร มีเป้าหมายอย่างไร ใช้เวลาในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นโครงสร้างของกิจกรรมนั้นว่าเริ่มต้นไปอย่างไร และสิ้นสุดที่ตรงไหน ในการกำหนดโครงสร้างของงานที่ชัดเจนนั้น ได้จัดทำเป็นใบงานที่มีรายละเอียดของกิจกรรม และบทบาทของผู้เรียนที่ชัดเจน

- ❖ **การกำหนดบทบาทของกลุ่มและสมาชิก** การกำหนดบทบาทของกลุ่ม และสมาชิกนั้นมีผลต่อเนื่องมาจากการกำหนดกิจกรรม กล่าวคือ ผู้สอนร่วมกับผู้เรียนออกแบบกิจกรรมและกำหนดบทบาท อาจแบ่งเนื้อหาหรือองค์ประกอบการเรียนรู้เป็นส่วนๆ แล้วให้แต่ละกลุ่มมีบทบาทที่แตกต่างกัน คือทำการศึกษารู้นี้ในส่วนหนึ่งของเนื้อหาหรือองค์ประกอบที่แตกต่างกัน จากนั้นจึงนำผลการเรียนรู้มาเสนอกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้ในการแบ่งกลุ่มแต่ละครั้ง สมาชิกต้องกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันอยู่เสมอ ซึ่งวิธีนี้มีส่วนช่วยให้การบรรลุงานสูงสุด และยังส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้คำถามเป็นสื่อให้คิด

การตั้งคำถามทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

- ❖ **การนำเข้าสู่บทเรียน** จะใช้คำถามกระตุ้นสร้างเสริมความพร้อมของผู้เรียนในการเรียนรู้ ทั้งการตั้งคำถามจากกิจกรรมที่นำเข้าสู่บทเรียน และจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการระดมความคิด
- ❖ **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้** จะใช้คำถามในการกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ สรุปความคิดรวบยอด ได้พัฒนา และตรวจสอบให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- ❖ **การวิเคราะห์อภิปรายผลและการสรุปความรู้** จะใช้คำถามเป็นสื่อให้คิดเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ว่า ความรู้ และผลงานที่ได้จากผลการปฏิบัติ และกระบวนการเรียนรู้นั้นมีความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด สิ่งใดเป็นจุดดี สิ่งใดเป็นจุดบกพร่อง
- ❖ **การประเมินผล สรุปและนำไปประยุกต์ใช้** จะใช้คำถามเป็นสื่อให้คิดเพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นกระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้ที่ได้รับ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ว่ามีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับใด เกิดความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด เช่น หากคะแนนเต็ม 10 ผลงานของนักเรียนควรได้รับเท่าไร นักเรียนมีความพึงพอใจต่อผลงานอยู่ในระดับ มาก ปานกลาง หรือ น้อย อย่างไร สิ่งที่เป็นจุดเด่นควรพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างไร และสิ่งที่เป็นจุดบกพร่องควรมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

การให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและสร้างผลงาน

หลังจากที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน สรุปลงเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ แล้วจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ วางแผน กำหนด เป้าหมาย และขั้นตอนในการปฏิบัติงาน รวมถึงวิธีการวัดและประเมินผล ผู้สอนจะออกแบบกิจกรรมโดยวางกรอบไว้อย่างกว้าง ๆ จากนั้นจะจัดช่วงเวลาให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิด และนำเสนอผลงานในรูปแบบที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนด

การให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง

ในการจัดกิจกรรมในส่วนนี้ ผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง โดยการใช้คำถามเป็นสื่อ แล้วให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิด นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดออกแบบผลงานเพื่อเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง

การสร้างสิ่งแวดล้อม เพื่อการกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

ในการสร้างสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการในลักษณะดังต่อไปนี้

1. จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ให้มีแหล่งเรียนรู้หลากหลายและเพียงพอต่อผู้เรียน ที่จะใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าตามความสนใจ ด้วยการจัดทำสื่อการสอน เช่น เอกสารประกอบการสอน ใบความรู้ และใบงาน ไว้ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ และจัดไว้เป็นแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างในการเรียนรู้เพิ่มเติม นอกจากนี้ยังได้จัดแสดงผลงานของผู้เรียนที่มีคุณภาพไว้ในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น ป้ายนิเทศผลงานยอดเยี่ยม

2. จัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ในส่วนภายในบริเวณโรงเรียนได้ประสานกับงานต่าง ๆ เพื่อจัดแหล่งเรียนรู้ให้ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียน เช่น ห้องหมวดวิชาภาษาไทย ห้องสมุดโรงเรียน ได้มีส่วนเสนอแนะและจัดหาสื่อเอกสารเพื่อการศึกษา ค้นคว้า นอกจากนี้ในส่วนที่รับผิดชอบ คืองานแนะแนวได้จัดห้องแนะแนวเป็นแหล่งเสริมความรู้ด้วยการจัดป้ายนิเทศ นำเสนอข้อเสนอสอดคล้องอย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา จัดให้มีบริการยืมหนังสือเพื่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมในเชิงวิชาการ เช่น หนังสือฝึกประสบการณ์การจัดทำข้อสอบวัดความรู้ ของทบวงมหาวิทยาลัย

3. จัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน ในส่วนภายนอกบริเวณโรงเรียนได้สำรวจรวบรวมแหล่งเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม วิทยาการและบุคลากรในท้องถิ่นด้วยการติดต่อประสานงานขอรับความร่วมมือ และความอนุเคราะห์เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน ในส่วนนี้ได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี เช่น แหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาวิถีชีวิตของชนในท้องถิ่นของตนเอง

4. ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและขอความร่วมมือในเรื่องการส่งเสริม และควบคุมสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในปกครอง เนื่องจากได้ปฏิบัติหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการสอนด้านการแนะแนว นับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งในการติดต่อประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง โดยเฉพาะเรื่องการติดตาม กำกับดูแลด้านการเรียน รวมถึงด้านความประพฤติ และจากผลการร่วมทำวิจัยตามโครงการผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีส่วนเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุตรหลานอยู่ในระดับที่ดีมาก เช่น การจัดหาสื่ออุปกรณ์ การใช้เวลาในการทบทวนบทเรียน และการให้โอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เป็นต้น

การแนะแนว

เนื่องจากการศึกษาระดับปริญญาโทมาบัณฑิต ได้ศึกษาสาขาจิตวิทยาการแนะแนว จึงนำกระบวนการแนะแนวมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้เข้าใจผู้เรียน และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าใจตนเอง มองเห็นถึงความสนใจ และความถนัดของตนเองชัดเจนยิ่งขึ้น อันเป็นผลดีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ตามความต้องการ และความแตกต่างของบุคคล

ทั้งนี้ ต้องจัดดำเนินการให้มีการบริการครบ ทั้ง 5 บริการ คือ บริการเก็บรวบรวมข้อมูล บริการจัดวางตัวบุคคล บริการให้คำปรึกษา บริการสนเทศ และบริการติดตาม ประเมินผล ซึ่งข้อมูลที่ได้รับล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน และตัวผู้เรียนที่จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงขึ้น

การจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้

แนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเต็มตามศักยภาพนั้น ได้ใช้แนวคิดเรื่องการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์เดิม จากการปฏิบัติระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ และเกิดการพัฒนาที่นำไปสู่การเรียนรู้ใหม่ๆ

ในการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะใช้หลักการเรียนรู้พื้นฐาน 2 อย่าง คือ

1. การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม ดังนี้

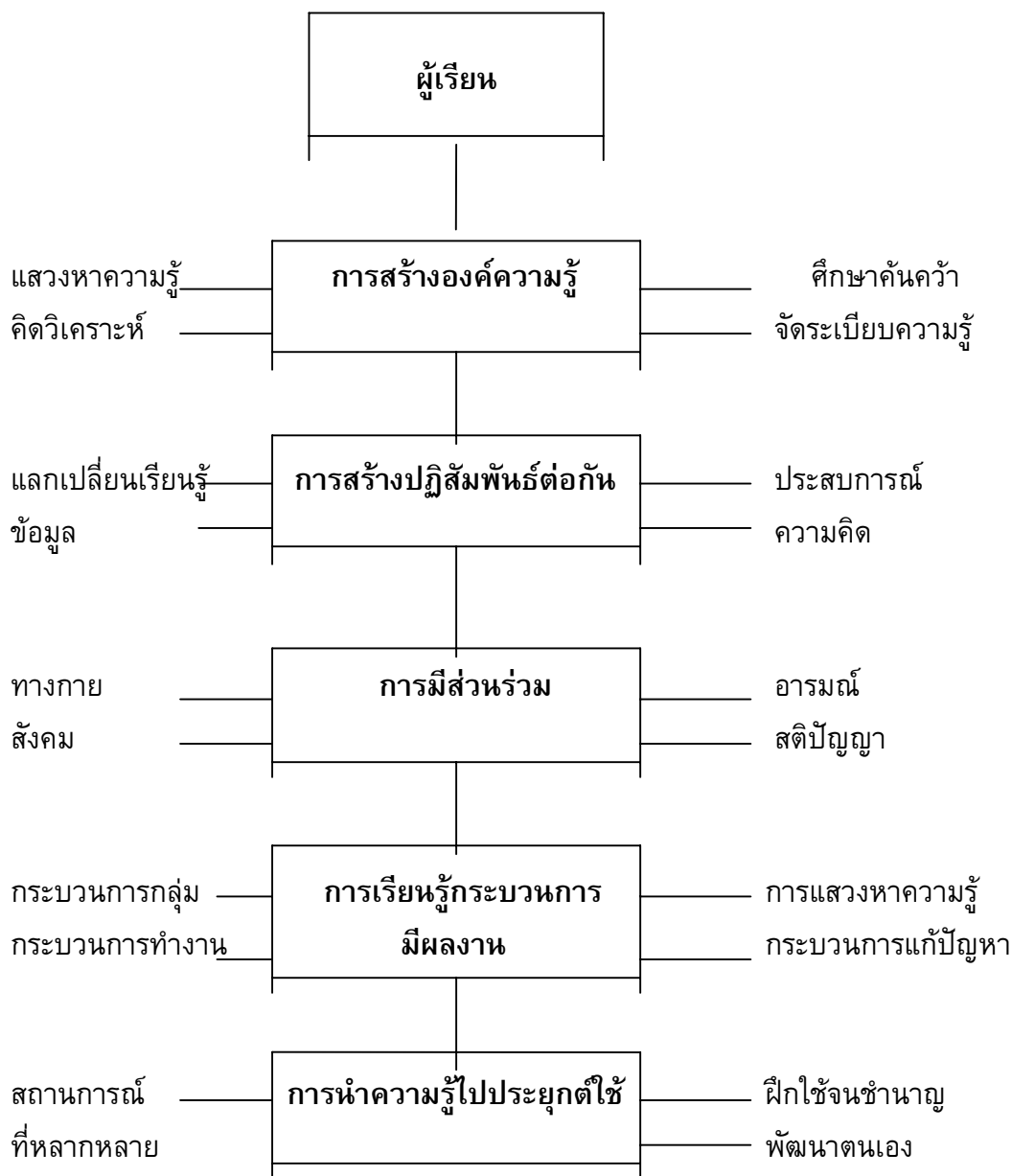
- ❖ การเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน
- ❖ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ท้าทาย และต่อเนื่อง ซึ่งผู้เรียนจะทำกิจกรรมตลอดเวลา

- ❖ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน และเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และขยายตัวอย่างกว้างขวาง
- ❖ การเรียนรู้ที่อาศัยการสื่อสารทุกรูปแบบ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยน
- ❖ เรียนรู้การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group Process) กระบวนการกลุ่มจะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สะท้อนความคิด และได้สรุปความคิดรวบยอด ซึ่งกระบวนการกลุ่มยังช่วยทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูงสุด และบรรลุงานสูงสุดอีกด้วย

นอกจากนี้ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ยังได้ใช้หลักของ CIPPA MODEL ดังนี้

1. การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction) โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ศึกษา คิดวิเคราะห์ และสรุปข้อความรู้
2. การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interaction) โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูล ประสบการณ์ และความคิด
3. การมีส่วนร่วม (Participation) โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ในการเรียนรู้
4. การเรียนรู้กระบวนการ และมีผลงาน (Process and Product) โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เช่นกระบวนการกลุ่ม กระบวนการแสวงหาความรู้ ควบคู่กับการมีผลงานอันเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้กระบวนการ
5. การนำความรู้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง (Application) โดยการออกแบบกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย ทำทนายความสามารถ

การจัดการเรียนการสอนของครูต้นแบบ ตามหลักของ CIPPA MODEL

ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูต้นแบบ

การวางแผนการสอน และเตรียมการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

1. การวางแผนการสอน

ก่อนทำการสอนได้วางแผนการสอนเป็นลำดับ ดังนี้

1. ศึกษา และวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนที่ผ่านมา สสำรวจ และรวบรวมความต้องการ ความสนใจ และความถนัด รวมถึงวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อประมวลเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. ศึกษาหลักสูตร เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร ศึกษาจุดประสงค์กลุ่มวิชาภาษาไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ศึกษาคำอธิบายรายวิชา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบ และขอบข่ายของเนื้อหาวิชา ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ รวมถึงพฤติกรรมต่างๆที่หลักสูตรคาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
3. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์ปลายทาง จุดประสงค์นำทาง และเนื้อหา ให้สอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย จุดประสงค์กลุ่มวิชา และคำอธิบายรายวิชา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป
4. วางโครงสร้างรายวิชา โดยจัดลำดับจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเนื้อหา และจำนวนคาบการสอนให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน
5. วางแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

2. การเตรียมการสอน

ในการเตรียมการสอนโดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาที่ว่างจากการสอน โดยเฉพาะในช่วงเวลาปิดภาคเรียน หรือช่วงวันหยุด การจัดเตรียมการสอนจะกระทำอย่างสม่ำเสมอทุกรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งในการเตรียมการสอนได้ดำเนินการ ดังนี้

การจัดทำแผนการสอน ถือว่าเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดทำแผนการสอน มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ศึกษาหลักสูตร เพื่อทบทวนทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดหมาย จุดประสงค์กลุ่มวิชา และคำอธิบายรายวิชา รวมถึง การศึกษาแนวคิดทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอน จิตวิทยาการเรียนรู้ เทคนิควิธีสอนต่างๆ และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด

2. ทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักการ จุดหมาย และคำอธิบายรายวิชา และเพื่อจัดลำดับจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเนื้อหา จุดประสงค์นำทาง และจัดทำโครงสร้างรายวิชาเพื่อกำหนดคาบการสอน

3. กำหนดเทคนิควิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย ซึ่งการพิจารณาเลือกใช้เทคนิควิธีสอนนั้นจะคำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถ วิธีการเรียนรู้ วัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และสื่ออุปกรณ์ เพื่อให้เกิดผล การเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งเมื่อจัดทำแผนการสอนเสร็จแล้วจะทำการวิเคราะห์กิจกรรม การเรียนการสอนว่าสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดมากน้อยเพียงใด อีกครั้งหนึ่ง

4. สํารวจแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล

5. กำหนดสื่อการเรียนการสอน พิจารณาให้สอดคล้องกับสื่อที่มีอยู่แล้ว และเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของห้องเรียนและโรงเรียน หากต้องผลิตสื่อการเรียนการสอนจะคำนึงถึงหลักการประหยัด เหมาะสมกับวัย และความสนใจของผู้เรียน

6. กำหนดวิธี และเครื่องมือวัดผลประเมินผล โดยคำนึงถึงการวัดและประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบ ครอบคลุมทั้งพุทธรพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย เน้นการประเมินผลตามสภาพจริง

7. เตรียมเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ก่อนทำการสอนทุกครั้งจะ ได้ทำการศึกษาแผนการสอนอีกครั้ง เพื่อเตรียมเนื้อหา และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จนเกิดความเข้าใจ และเชื่อมั่นว่าจะสามารถทำการสอนให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ได้

8. เตรียมสื่อประกอบการเรียนการสอน จะดำเนินการจัดหา และผลิตสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงหลักการประหยัด และใช้วัสดุที่จัดหาได้ในท้องถิ่น ที่สำคัญต้องเป็นสื่อที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บางครั้งได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดหาและผลิตสื่อตามความสามารถ ทั้งนี้ก่อนทำการสอนจะจัดเตรียมสื่อไว้ อย่างพร้อมเพรียง

9. เตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผล ในการเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลจะใช้วิธีการทั้งการจัดหา และการสร้างขึ้นเอง โดยจะดำเนินการตรวจสอบ และหาคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้

10. เตรียมห้องเรียน การเตรียมห้องเรียนถือเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้มีบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ดี สำหรับการจัดห้องเรียนของโรงเรียนสากเหล็กวิทยาใน ระยะเวลาหลัง จะจัดให้ครูผู้สอนเป็นผู้ไปพบผู้เรียนในห้องเรียน ดังนั้นการเตรียมห้องเรียนจะเน้นที่ความ สะอาดเรียบร้อย ความเป็นระเบียบของโต๊ะเก้าอี้ในสภาพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และความพร้อม ของสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในห้องเรียน

3. การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด จะจัดดำเนินการให้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ทั้งนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลง และยืดหยุ่นไปตามสภาพการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เกิดขึ้นตามสภาพจริง

❖ การทำความเข้าใจและการกำหนดข้อตกลง

ก่อนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในต้นภาคเรียน จะแจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบและเข้าใจถึงแนวทางการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน จุดประสงค์การเรียนรู้ และวิธีการการวัดและประเมินผล ส่วนสำคัญที่ต้องดำเนินการจัดกระทำร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนก่อนดำเนินการสอน คือ การกำหนดข้อตกลงร่วมกันเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และเพื่อลดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

❖ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ก่อน และขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจะสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้อยู่เสมอ ซึ่งลักษณะการสร้างบรรยากาศที่ประสบความสำเร็จ มีดังนี้

1. บรรยากาศแห่งความอบอุ่น โดยแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนเห็นว่า ครูคือ กัลยาณมิตร ที่พร้อมจะรับฟัง เข้าใจ ยอมรับ และช่วยเหลือด้วยความจริงใจ
2. บรรยากาศแห่งการยอมรับ โดยแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนเห็นว่า เขามีคุณค่า และสามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และเกิดการยอมรับตนเอง
3. บรรยากาศแห่งความเป็นอิสระ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือก และตัดสินใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะต่างๆ ให้มากที่สุด เช่น เลือกศึกษาในสิ่งที่สนใจ ตัดสินใจจะปฏิบัติในสิ่งที่คิดว่าดีที่สุด
4. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ ด้วยการกล่าวยกย่องชมเชยในความสำเร็จของผู้เรียนให้เป็นที่ประจักษ์ และเกิดการยอมรับ ประสพการณ์ในการสร้างบรรยากาศแห่งความสำเร็จ ที่ผู้เรียนพึงพอใจมากที่สุด และมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง คือการให้รางวัลในรูปแบบต่างๆ เมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ เช่น การให้คะแนนเพิ่ม

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ

จัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้

2. ขั้นจัดกิจกรรม

จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีบทบาท และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

มากที่สุด ในลักษณะ

- ❖ ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- ❖ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ช่วยกันเรียนรู้ และมีส่วนร่วมทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
- ❖ ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการไปพร้อมๆ กับการสรุปข้อความรู้ และได้ผลงาน
- ❖ ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

3. ขั้นวิเคราะห์

ในขั้นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอภิปราย และสะท้อนความคิดถึง ผลการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นผลงาน ข้อความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนาการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

4. ขั้นสรุปและประเมินผล

เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยใช้การประเมินด้วยวิธี หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง และให้เพื่อนกับผู้ปกครองมีส่วนร่วม ประเมินด้วย

ตัวอย่าง ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ตามหลักของ CIPPA

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง	การสื่อสารของมนุษย์	เวลา	4 คาบ
รายวิชา	ท 401 ภาษาไทย	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543
ชื่อผู้สอน	นางอัมพา บุญศิริรักษ์	โรงเรียนสากเหล็กวิทยา	จังหวัดพิจิตร

1. สาระสำคัญ

การสื่อสาร หมายถึงวิธีการติดต่อระหว่างมนุษย์เพื่อให้ฝ่ายหนึ่งรับรู้ความหมายจากอีกฝ่ายหนึ่ง และเกิดการตอบสนอง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้สัมฤทธิ์ผล

จุดประสงค์นำทาง

1. ยกตัวอย่างสถานการณ์การสื่อสารในชีวิตประจำวันในลักษณะต่างๆได้
2. สรุปองค์ประกอบการสื่อสาร และภาษาที่ใช้ในการสื่อสารได้
3. วิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารจากสถานการณ์ที่กำหนดได้
4. เรียบเรียงข้อความเพื่อสื่อสารได้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์

3. เนื้อหา

1. องค์ประกอบการสื่อสาร
2. ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนแข่งขันเล่นเกมส่งข่าว โดยจัดแถวจำนวน 5 แถว แต่ละแถวมีจำนวนเท่ากัน คนสุดท้ายของแต่ละแถวรับกระดาษสำหรับเขียนข้อความจากครู แล้วเขียนข้อความที่ต้องการจะส่งข่าวให้เพื่อนในแถว ทั้งนี้กำหนดข้อความให้มีความยาวประมาณ 16 คำ เขียนเสร็จแล้วนำกระดาษข้อความนั้นส่งครู เริ่มการเล่นเกม โดยคนที่เขียนข้อความส่งข่าวต่อ

2. ให้เพื่อนไปตามลำดับจนถึงคนหน้าสุด คนหน้าสุดนำเสนอข่าวที่เพื่อนส่งมา ครูและนักเรียน ร่วมกันสรุปว่าแถวใดส่งสารได้ถูกต้อง เล่นเกมส่งข่าว 2-3 ครั้ง ครูยกย่องชมเชยนักเรียนแถวที่สามารถส่งข่าวได้สัมฤทธิ์ผล และให้กำลังใจนักเรียนที่ไม่สามารถส่งข่าวได้สัมฤทธิ์ผลแล้วชี้ให้เห็นถึงคุณธรรมที่จำเป็นต้องใช้ในการเล่นเกม

3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4-5 คน ตามความสมัครใจ คณะพล ตั้งชื่อกลุ่ม กำหนดคำขวัญประจำกลุ่ม และบทบาทหน้าที่ของสมาชิก

ครูตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมระดมสมองเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการสื่อสารของมนุษย์โดยสังเกตจากสถานการณ์การเล่นเกมส์ง่าว แต่ละกลุ่มบันทึกลงในกระดาษที่จัดไว้ให้ ประเด็นคำถามมีดังนี้

- ❖ การสื่อสารที่เกิดขึ้นจากการเล่นเกมง่าวมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
- ❖ การที่บางแถวส่งข่าวหรือสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผลนั้น เกิดจากสาเหตุใด

ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการระดมสมอง ครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนแต่ละกลุ่มยกตัวอย่างสถานการณ์การสื่อสารในชีวิตประจำวันในลักษณะต่างๆ ดังนี้

- ❖ การสื่อสารที่ใช้บุคคลเป็นสื่อ
- ❖ การสื่อสารที่ใช้สิ่งอื่นเป็นสื่อ
- ❖ การสื่อสารในที่สาธารณะ

โดยครูเป็นผู้ถามการสื่อสารที่ลักษณะ ตัวแทนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันตอบ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ครูยกย่องชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูง และสุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีคะแนนสูงสะท้อนการดำเนินงานของกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกศึกษา และสรุปเกี่ยวกับการสื่อสารของมนุษย์จากหนังสือเรียน ท 401 วรรณสารวิทัศน์ เล่ม 1 ซึ่งอาจสรุปในลักษณะแผนที่ความคิด หรือรูปแบบอื่นๆที่แต่ละกลุ่มเป็นผู้กำหนด ใช้เวลาประมาณ 15- 20 นาที แล้วนำเสนอผลการสรุป ครูอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติม ประเด็นศึกษามีดังนี้

- ❖ องค์ประกอบของการสื่อสาร
- ❖ ผู้รับและผู้ส่งสาร
- ❖ สื่อ (วิธีการติดต่อ)
- ❖ สาร
- ❖ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งประเด็นคำถามพร้อมคำตอบจากประเด็นที่ศึกษา 2 ข้อ โดยบันทึกไว้ในกระดาษที่กำหนด ส่งตัวแทนนำเสนอ ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาคำถามและคำตอบที่ละประเด็นตามเกณฑ์ที่กำหนด ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นร่วมวิพากษ์วิจารณ์คำถามและคำตอบพร้อมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สำหรับกลุ่มที่เสนอคำถามและคำตอบก็สามารถอธิบายชี้แจงเหตุผลเพิ่มเติมได้ ครูช่วยสรุปประเด็นของแต่ละกลุ่ม นักเรียนบันทึกความรู้ลงสมุด

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารจากสถานการณ์หนังสือพิมพ์ แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้น

7. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ประเมินผลการปฏิบัติงาน และผลงานของกลุ่ม และร่วมประเมินผลงานของกลุ่มอื่น ครูรวบรวมและสรุปผลการประเมินให้นักเรียนทราบ นำผลงานยอดเยี่ยมติดป้ายนิเทศ

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน 2 การแสดงบทบาทสมมติเพื่อการสื่อสาร โดยออกแบบการนำเสนอและกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เสร็จแล้วเสนอผลงานหน้าชั้น

9. นักเรียนร่วมกันพิจารณาว่าการแสดงบทบาทสมมติเพื่อการสื่อสารของกลุ่มใดน่าสนใจ ใช้ภาษาได้เหมาะสม และ เป็นการสื่อสารที่สัมฤทธิ์ผล ครูช่วยสรุปผลการประเมิน

5. สื่อ ได้แก่

1. กระดาษสำหรับเขียนและฉีกภาพ
2. หนังสือเรียน ท 401 วรรณสารวิจักษณ์ เล่ม 1
3. ใบงาน 1 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบการสื่อสารจากสถานการณ์
4. ใบงาน 2 การแสดงบทบาทสมมติเพื่อการสื่อสาร
5. หนังสือพิมพ์และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
6. อุปกรณ์การตัดและฉีกภาพ

6. การวัดและประเมินผล ดังนี้

1. วัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้สัมฤทธิ์ผล
2. วิธีวัดและประเมิน
  - 2.1 ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
  - 2.2 สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม
  - 2.3 ประเมินผลงานตามสภาพจริง
3. เกณฑ์การผ่าน

การทดสอบหลังเรียนผ่านร้อยละ 50
ผลงาน ใบงาน 1 ผ่านระดับ 2 และใบงาน 2 ผ่านระดับ 3
มีพฤติกรรมการเข้าร่วมปฏิบัติงานกลุ่ม ในระดับ สูง
4. เครื่องมือวัดและประเมิน
  - 4.1 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
  - 4.2 แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม
  - 4.3 ประเด็นการพิจารณาประเมินคำถามและคำตอบ
  - 4.4 แบบประเมินการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบการสื่อสารจากสถานการณ์
  - 4.5 แบบสรุปการปฏิบัติและการประเมินผลงานกลุ่ม
  - 4.6 แบบประเมินการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

7. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนแต่ละคนยกตัวอย่างอาชีพที่ต้องใช้ความสามารถในการสื่อสารเป็นพิเศษ อย่างน้อย 1 อาชีพ แล้วชี้แจงเหตุผลว่าอาชีพดังกล่าวต้องใช้ความสามารถพิเศษอย่างไรในการสื่อสาร โดยนำเสนอผลงานเป็นชิ้นงานที่นักเรียนเป็นผู้กำหนด

9. บันทึกหลังสอน

ผลการสอน.....

อุปสรรค.....

การปรับปรุงแก้ไข.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้สอน

ตัวอย่าง ใบงาน 1

เรื่อง การสรุปองค์ประกอบการสื่อสารจากสถานการณ์
วิชา ท 401 ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาทรวิทยาคาร จังหวัดพิจิตร
ประกอบแผนการสอนที่ 3 เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์

- จุดประสงค์ สรุปองค์ประกอบการสื่อสารจากสถานการณ์ได้
- คำชี้แจง นักเรียนแต่ละกลุ่มคัดเลือกภาพสถานการณ์การสื่อสารของมนุษย์จากสื่อหนังสือพิมพ์หรือเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ แล้วปฏิบัติดังนี้
1. ใช้เวลาในการปฏิบัติงาน 20 –25 นาที
  2. ตัดภาพที่คัดเลือกมานี้ในกระดาษที่จัดเตรียมมา
  3. สมาชิกร่วมกันระดมสมองพิจารณาเพื่อเขียนบันทึกไว้ได้ภาพ ว่า
    - ❖ ผู้รับสารและผู้ส่งสารควรเป็นใคร และประกอบอาชีพอะไร
    - ❖ สื่อที่ใช้ในการสื่อสารคืออะไร
    - ❖ สารที่อาจจะเป็นไปได้คืออะไร
    - ❖ อวัจนภาษาที่ใช้เป็นประเภทใดหรือมีความหมายว่าอย่างไร
  4. บันทึกสรุปการปฏิบัติงานและการประเมินผลงานกลุ่ม
  5. ส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน

ตัวอย่าง ใบงาน 2

เรื่อง การแสดงบทบาทสมมติเพื่อการสื่อสาร
รายวิชา ท 401 ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาทรวิทยาคาร จังหวัดพิจิตร
ประกอบแผนการสอนที่ 3 เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์

- จุดประสงค์ แสดงบทบาทสมมติเพื่อการสื่อสารได้
- คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมสมองเพื่อออกแบบการสื่อสาร และแสดงบทบาทสมมติ ด้วยการออกแบบโฆษณาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเป็นการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้ผู้รับสารปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มต้องการ ซึ่งในการแสดงบทบาทสมมติครั้งนี้นักเรียนจะต้องจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการสื่อสาร โดยใช้เวลาในการสื่อสารกลุ่มละ 3 นาที

ภารกิจของครูต้นแบบเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้

ครูต้นแบบ เป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกและยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นครูต้นแบบ ที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความตั้งใจในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ที่มีขั้นตอนการสอนชัดเจน สามารถเป็นแบบอย่างและขยายผลแก่เพื่อนครูให้พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาได้ หากเพื่อนครูได้รับการแนะนำ ช่วยเหลือ ให้แบบอย่างจากเพื่อนครูด้วยกันในรูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศ จึงเชื่อว่าจะสามารถช่วยเหลือให้เพื่อนครูได้เห็นวิธีการ ขั้นตอน การสอนที่เป็นจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนของตนได้ดีขึ้น และเป็นโอกาสที่ดีของเพื่อนครูที่จะได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งหากเพื่อนครูสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยรวมแล้วก็เท่ากับได้ช่วยกันปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ด้วยเหตุนี้ หลังการได้รับการพิจารณาเป็นครูต้นแบบสาขาวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปี 2542 แล้ว จึงตระหนักถึงหน้าที่และภารกิจของครูต้นแบบเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยการพัฒนาครูเครือข่าย อย่างน้อย 10 คน ในรูปแบบ “กัลยาณมิตรนิเทศ” ว่ามีความสำคัญยิ่งและตั้งใจว่าจะต้องดำเนินการอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อช่วยเหลือเพื่อนครูในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

ภารกิจของครูต้นแบบ

- ❖ เผยแพร่รูปแบบวิธีสอน
- ❖ แนะนำสื่อ รูปแบบวิธีสอน และการประเมินผล
- ❖ สนทนา ปรีกษาหารือ ร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างกรณีนิเทศ
- ❖ การเยี่ยมห้องเรียน
- ❖ ติดตามประเมินผล การบันทึกการนิเทศ สังเกต และฟังข้อมูลป้อนกลับของครูเครือข่าย

เพื่อให้ภารกิจของครูต้นแบบเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จึงดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วางแผนการดำเนินงาน

เพื่อให้สามารถมองเห็นภาพโดยตลอดถึงขั้นตอนการพัฒนาครูเครือข่ายในรูปแบบ “กัลยาณมิตรนิเทศ” ตลอดระยะเวลา 4 เดือน

2. ติดต่อประสานงาน

ติดต่อประสานงานเพื่อนครู ที่ใกล้ชิดและเคยปฏิบัติงานวิชาการร่วมกันรวมทั้งเพื่อนครูที่มีความสนใจและมีพฤติกรรมในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอยู่เสมอ เพื่อให้รับทราบข้อมูลเบื้องต้นในการเข้าร่วมโครงการเป็นครูเครือข่ายเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งในขั้นตอนนี้มีเพื่อนครูที่มีความพร้อมในการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ความสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการมากกว่า 10 คน นอกจากนี้ยังได้รับความสนใจจากหัวหน้าสถานศึกษาที่ส่งเสริม สนับสนุนครูในโรงเรียนได้พัฒนา การจัดการเรียนการสอน และได้จัดส่งรายชื่อเพิ่มเติมเพื่อสมัครเข้าร่วมโครงการ รวมถึงขั้นตอนนี้มีเพื่อนครูสนใจพร้อมที่จะปฏิรูปการเรียนรู้รวมทั้งหมด 25 คน

3. เขียนและนำเสนอโครงการ

เมื่อรวบรวมเพื่อนครูที่พร้อมจะปฏิรูปการเรียนรู้ได้แล้ว จึงได้เขียนและนำเสนอโครงการกัลยาณมิตรนิเทศเพื่อขอความเห็นชอบจากหัวหน้าสถานศึกษา และส่งต่อไปยังผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดพิจิตรเพื่อขออนุมัติโครงการ หลังจากนั้นได้จัดส่งหนังสือซึ่งลงนามโดยหัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนครูต้นแบบไปยังหัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนของเพื่อนครูที่พร้อมจะปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อขออนุญาตเพื่อนครูให้เข้าร่วมประชุมและปฐมนิเทศ

4. จัดการประชุมและปฐมนิเทศเพื่อนครูที่พร้อมจะปฏิรูปการเรียนรู้

โดยทำบันทึกขออนุญาตหัวหน้าสถานศึกษาขอใช้สถานที่ เครื่องเสียง วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น รวมถึงเรียนเชิญเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุม ในการจัดการประชุมปฐมนิเทศมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เพื่อนครูได้รับทราบข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการกัลยาณมิตรนิเทศ ที่ไปที่มาของโครงการ รวมถึงภาระหน้าที่ที่ครูต้นแบบและครูเครือข่ายต้องปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้เพื่อนครูได้ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจสมัครเป็นครูเครือข่ายต่อไปในการปฐมนิเทศได้นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูต้นแบบทั้งในลักษณะการแสดงนิทรรศการ การบรรยาย และการนำเสนอกรณีตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เพื่อนครูที่มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะสมัครเป็นครูเครือข่าย เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ได้อภิปรายร่วมกันถึงรูปแบบวิธีการดำเนินการ การนิเทศติดตามและการพบกลุ่ม เพื่อให้ครูต้นแบบใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการตามโครงการกัลยาณมิตรนิเทศ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์และบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด

5. สร้างความสัมพันธ์และความศรัทธา

ในการสร้างความสัมพันธ์และความศรัทธา ถือได้ว่ามีความจำเป็นและเป็นสิ่งที่ยิ่งยิ่ง เพราะการทำงานกับบุคคลจำนวนมากให้ปฏิบัติ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันย่อมยากที่จะสัมฤทธิ์ผลได้ ถ้าคนในกลุ่มขาดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน เช่นเดียวกันหากทำอะไรที่ขาดความศรัทธาในสิ่งนั้นหรือต่อบุคคลผู้นั้นแล้ว นั้นหมายความว่าความล้มเหลวย่อมอยู่ตรงหน้า จึงได้ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์และความศรัทธา ดังนี้

- ❖ แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจและความจริงใจมุ่งมั่นในการที่จะให้คำแนะนำช่วยเหลือครูเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- ❖ ครูต้นแบบแสดงความเป็นกันเอง ประพฤติปฏิบัติตนต่อครูเครือข่ายฉันเพื่อน พี่ น้อง และยิ้มแย้มแจ่มใสตลอดการดำเนินโครงการและตลอดไป
- ❖ เปิดโอกาสให้ครูเครือข่าย ได้วางแผนและมีอิสระในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการสร้างสรรค์รูปแบบวิธีสอน
- ❖ กระตือรือร้นและตรงต่อเวลาในการพบกลุ่มครูเครือข่ายทุกครั้ง
- ❖ เตรียมความพร้อมทั้งด้านความรู้และเอกสารต่างๆ เพื่อการเผยแพร่
- ❖ แพร่ แนะนำ ช่วยเหลืออย่างไม่ปิดบังและเป็นการให้เปล่า
- ❖ ให้กำลังใจครูเครือข่ายด้วยการยกย่อง ให้เกียรติและเปิดโอกาสได้แสดงความสามารถตามศักยภาพในเวลาอันเหมาะสม
- ❖ ปฏิบัติภารกิจในลักษณะการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ค่อยเป็นค่อยไปแต่ดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ และปฏิบัติต่อครูเครือข่ายแจกเช่นพี่น้อง

6. การพิจารณาคัดเลือกครูเครือข่าย

หลังจากการสมัครเป็นครูเครือข่ายในวันปฐมนิเทศแล้ว ได้ให้ครูเครือข่ายเขียนโครงการ และสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งในการพบกลุ่มครั้งแรกจะประเมินจากความตั้งใจในการพบกลุ่ม ความมุ่งมั่น และความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยในการพบกลุ่มครั้งที่สองจะใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการพิจารณาคัดเลือกครูเครือข่ายครั้งสุดท้ายเพื่อจัดส่งรายชื่อไปยัง สกศ.

7. การสร้างความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนการสอน

โดยจัดนิทรรศการแสดงผลงานทางวิชาการ และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูต้นแบบการบรรยายในวันปฐมนิเทศ รวมถึงการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารด้วยตนเองของครูเครือข่ายก่อนจัดทำโครงการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเสนอหัวหน้าสถานศึกษา ในการพบกลุ่มแต่ละครั้งครูต้นแบบจะสร้างความรู้ความเข้าใจในรูปแบบของการเผยแพร่เอกสาร และให้ครูเครือข่ายได้แสดงความรู้ความสามารถ และประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ ในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม ที่สำคัญที่สุดในการพบกลุ่มแต่ละครั้งจะเปิดโอกาสให้ครูเครือข่ายร่วมอภิปรายซักถาม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่อาจพบในขณะดำเนินโครงการ

8. การนิเทศติดตาม

ดำเนินการพบกลุ่มครูเครือข่ายตามวันเวลาและสถานที่ที่ครูเครือข่าย ร่วมกันกำหนด ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ บอกรหัสเรียนรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำการจัดการเรียนการสอน ติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และตรวจผลงานครูเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอในช่วง

การพบกลุ่ม ตลอดระยะเวลา 4 เดือน ซึ่งในการพบกลุ่มแต่ละครั้งครูเครือข่ายจะลงเวลาการพบกลุ่ม และบันทึกการนิเทศ นอกจากนี้ครูต้นแบบยังได้ไปเยี่ยมห้องเรียนครูเครือข่ายอย่างน้อยคนละ 1 ครั้ง เพื่อสังเกตการสอน และให้กำลังใจ

9. การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

จัดให้มีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ดังนี้

- ❖ การตรวจและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครูเครือข่าย ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการโดยครูเครือข่ายบันทึกการนิเทศ และการพัฒนาหลังการนิเทศ ช่วยแนะนำปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นตามความต้องการของครูเครือข่าย
- ❖ ครูเครือข่ายสรุปผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเป็นระยะ ระหว่างการดำเนินโครงการ
- ❖ ให้ครูเครือข่ายได้สรุปผลการปฏิบัติงานเมื่อปฏิบัติตามโครงการแล้ว 2 เดือน เพื่อประเมินความก้าวหน้า และรับทราบปัญหา หากครูเครือข่ายต้องการความช่วยเหลือ จะร่วมให้คำปรึกษาแนะนำ ซึ่งช่วยให้ครูเครือข่ายมีความมั่นใจและมีกำลังใจในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อไปพัฒนาผู้เรียนมากยิ่งขึ้น
- ❖ ครูเครือข่ายประเมินผลด้วยตนเอง โดยการบันทึกเทปหรือวีดิทัศน์ การปฏิบัติการสอนอย่างน้อย 2 ครั้ง แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปผลการสอนว่ามีจุดเด่น จุดบกพร่องอย่างไร เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการสอนให้สูงขึ้น ทั้งนี้จะต้องบันทึกผลการประเมินตนเองและจัดส่งครูต้นแบบให้มีส่วนร่วมในการประเมินการสอน
- ❖ ประเมินผลโดยครูเครือข่ายในกลุ่ม ซึ่งในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง ครูเครือข่ายจะจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ตามวิชาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และตรวจสอบซึ่งกันและกัน
- ❖ เมื่อสิ้นสุดโครงการ ครูเครือข่ายสรุปผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้แบบรายงานการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญตามโครงการกัลยาณมิตรนิเทศ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการนิเทศติดตาม และผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่ปรากฏอย่างชัดเจนต่อตัวผู้เรียน จากนั้นนำเสนอหัวหน้าสถานศึกษาให้รับทราบแล้วจัดส่งให้ครูต้นแบบ
- ❖ จัดกิจกรรมการปัจฉิมนิเทศ เพื่อสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการกัลยาณมิตรนิเทศโดยจัดให้ครูเครือข่ายแต่ละคนนำเสนอผลงาน รูป

แบบการดำเนินงาน และการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนคนละ
ประมาณ 5 – 10 นาที โดยครูเครือข่ายร่วมกันจัดนิทรรศการแสดงผล
งานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ผลการปฏิบัติงานพัฒนาครูเครือข่ายในรูปแบบ “กัลยาณมิตรนิเทศ” ดำเนินไปด้วยความ
เรียบร้อย ครูเครือข่ายทุกคนมีความสนใจในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
สังเกตได้จากการพบกลุ่ม ความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งในการปฏิบัติ
ภารกิจของครูต้นแบบเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ครั้งนี้

โดยภาพรวมถือว่า ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี จากการนิเทศติดตาม และประเมินความ
สนใจ ความตั้งใจ การพบกลุ่ม การสร้างสรรค์งานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครู
เครือข่ายมีประสิทธิภาพมาก กล่าวคือ ครูเครือข่ายสามารถแลกเปลี่ยนกรอบความคิดไปสู่การปฏิรูป
การเรียนรู้ มีความตั้งใจ กระตือรือร้น การใฝ่รู้ใฝ่เรียน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้
สูงขึ้นและสอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่สำคัญครูเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะ
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับที่สามารถถ่ายทอดให้คำแนะนำ
แก่เพื่อนครูได้ นอกจากนี้ผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
เครือข่าย ตามโครงการที่ครูเครือข่ายได้ขออนุมัติไว้ล้วนแต่ประสบความสำเร็จทุกคน

ผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูเครือข่าย จากแบบรายการพัฒนาคุณภาพ
การเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้

- ❖ ผู้เรียนกล้าแสดงออก กล้าพูด กล้าอภิปราย รู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบ
และมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- ❖ ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน มีความกระตือรือร้น สนใจชวนขวยหาความรู้
ไม่เบื่อหน่ายการเรียน รู้จักคิด รู้จักทำและรู้จักที่จะหาวิธีแก้ไขเมื่อพบปัญหาได้
ด้วยตนเอง
- ❖ ผู้เรียนมีทักษะในการศึกษาค้นคว้า การรวบรวมความรู้ด้วยตนเองสูงขึ้น
สามารถค้นพบความรู้ หาคำตอบได้ด้วยตนเอง และเกิดความคิดสร้างสรรค์
- ❖ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ฟังพอบใจกับรูปแบบวิธีสอนที่จัดให้
- ❖ ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือพึ่งพากันโดย
เฉพาะเพื่อนที่เรียนรู้ได้ซำกว่า
- ❖ ผู้เรียนสามารถจัดนิทรรศการ เพื่อแสดงผลงานของตนเองด้วยความชื่นชม ผล
งานมีคุณภาพสูงขึ้น โดยการประเมินตามสภาพจริง และแฟ้มสะสมงาน
- ❖ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน ผู้เรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน
อย่างมีเหตุผลมากขึ้น

- ❖ ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมตามความถนัด ตามความสนใจ เต็มศักยภาพ ได้พัฒนาทักษะการคิด และการแก้ปัญหา ให้ความสนใจกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และเกิดความเข้าใจอันเนื่องมาจากการปฏิบัติ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นที่น่าพอใจและผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง
- ❖ ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของสิ่งที่อยู่รอบตัว และมีระเบียบวินัยในตนเองสูงขึ้น

จากสรุปผลการดำเนินงาน และการแสดงความรู้สึก ในการเข้าร่วมโครงการกัลยาณมิตรนิเทศในวันปัจฉิมนิเทศ พบว่า

- ❖ มีความรู้สึกดีใจ และภูมิใจที่ได้เข้าร่วมโครงการนี้ และควรจะมีการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเช่นเดียวกับโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง
- ❖ โครงการนี้เป็นโครงการที่สามารถกระตุ้น ส่งเสริมให้เพื่อนครูได้พัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง
- ❖ รู้สึกตื่นเต้นเมื่อผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบความสำเร็จโดยสังเกตได้

จากพฤติกรรมการเรียนรู้ และการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน พบว่า

- ❖ ทำงานหนักแต่หายเหนื่อยเมื่อทราบว่านักเรียนให้ความสนใจ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมและมีความสุขในการเรียน วันที่สร้างผลงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสำเร็จลุล่วงตามโครงการแล้ว มีรู้สึกภูมิใจ และดีใจ
- ❖ เมื่อนำกิจกรรมการเรียนการสอนไปปฏิบัติจริงทำให้มองเห็นแนวทางในการพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น มีความรู้ความเข้าใจที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในรายวิชาเดิมให้มีคุณภาพสูงขึ้นและจะพัฒนารายวิชาอื่นต่อไป
- ❖ เมื่อนำกิจกรรมการเรียนการสอนไปใช้ปฏิบัติจริงพบว่าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะรู้จักที่จะคิดและนำเสนอความคิดและผลการเรียนรู้เองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ❖ ในรอบแรกที่พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รู้สึกว่ายุ่งยาก เสียเวลา แต่ยิ่งปฏิบัติยิ่งชำนาญและสนุก

จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง

ในจิตใจสำนึกของครูเองนั้น มีความปรารถนาด้วยจิตวิญญาณและศรัทธาในวิชาชีพครูที่จะช่วยเหลือแนะนำ และถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับเพื่อนครูอย่างไม่หยุดยั้งตราบเท่าที่

เพื่อนครูยังมีความศรัทธาเชื่อถือและต้องการ ในการถ่ายทอดรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู จึงมุ่งที่จะขยายถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ และช่วยเหลือแนะนำให้แก่เพื่อนครูในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้อย่างไม่หยุดนิ่งด้วย

การพัฒนาตนเอง

การพัฒนาตนเองเป็นต้องจัดกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเคลื่อนไหวของระบบการศึกษาไทย ก่อเกิดประสบการณ์ ความชำนาญ อันจะประโยชน์ทั้งต่อตนเองและเพื่อนครูในการจัดและปรับกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เป็นไปตามหลักการแนวคิดและจุดหมายของการจัดการศึกษา สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งจะยังประโยชน์ต่อผู้เรียนในที่สุด

ในการพัฒนาตนเองนั้น อาจจะศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการศึกษาจากหนังสือวารสารและเอกสารด้านการศึกษาที่ได้รับการเผยแพร่ เอกสารรายงานการวิจัยทางการศึกษา หนังสือและเอกสารที่ได้รับการเผยแพร่จากการเข้าร่วมการประชุม/อบรม/สัมมนาทางวิชาการจากหน่วยงานต่าง ๆ การศึกษาจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูที่มีความชำนาญ ศึกษาจากข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาจากสื่อต่าง ๆ

ครูต้นแบบกับกิจกรรม เพื่อพัฒนาครูและกิจกรรมทางวิชาการ

กิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ได้จัดโดยหลายหน่วยงาน ทั้งที่รับผิดชอบโดยตรง และหน่วยงานที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุน เพื่อมุ่งเน้นที่จะถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ รวมทั้งการแสวงหาแนวทางในการพัฒนาครูสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ กิจกรรมดังกล่าว ครูต้นแบบยังคงมีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือแนะนำ ร่วมปฏิบัติ ร่วมคิด และนำเสนอความรู้ประสบการณ์ เพื่อให้กิจกรรมทางวิชาการเหล่านั้น ให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยได้ดำเนินการใน 3 ลักษณะคือ การเป็นวิทยากรในการประชุมอบรมสัมมนาทางวิชาการ การเข้าร่วมประชุม/สัมมนาทางวิชาการ และการเป็นที่ปรึกษาแก่เพื่อนครู

สุดท้าย ในฐานะที่ครูเอง ก็เป็นผู้หนึ่งที่ช่วยผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ขับเคลื่อนไปได้ อยากขอฝากให้เพื่อนครูทั้งหลาย ควรตระหนักไว้เสมอว่า ถึงเวลาแล้วที่เพื่อนครูจะต้องร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตะกอนที่เกิดจากการเรียนรู้ จะส่งผลให้เยาวชนของชาติที่อยู่ในมือของเพื่อนครูมีคุณลักษณะดังที่คาดหวัง จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเพื่อนครูจะได้เริ่มต้นพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตนเองตั้งแต่วันนี้

“พัฒนาพืชต้องพัฒนาดิน   พัฒนาการกินต้องพัฒนาอาหาร
พัฒนางานต้องพัฒนาคน   พัฒนาดนต้องเริ่มที่จิตใจ จะพัฒนาใครต้องเริ่มที่ตนเอง”

อัมพา บุษยศิริรักษ์

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
นางสาวมยุรี จารุปาน
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นักวิจัย

นางอัมพา บุษยศิริรักษ์ ครูต้นแบบ ปี 2542
วิชา ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้พิจารณารายงาน

ศาสตราจารย์ ดร. สุจริต บุญเชื้อ

ผู้ดำเนินการโครงการ

นางสาวภัทธินดา พันธุมเสน
นางสาวสมรชเน็กร อ่องเอิบ
นางฟ้าม่วย เรื่องเลิศบุญ
นางสาวชนิดา อาคมวิวัฒนะ

บรรณาธิการ ผู้เรียบเรียง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางฟ้าม่วย เรื่องเลิศบุญ

ผู้ประสาน

นายสมยศ พันธุ์โอพารกุล

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองทุนรางวัลเกียรติยศแห่งวิชาชีพครู (กรค.)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
สำนักนายกรัฐมนตรี